

PRESENTACIÓ

El municipi d'Alins està situat en una zona del Pallars Sobirà, fronterera amb els estats francès i andorrà. La proximitat de la frontera ha fet que les relacions amb França i Andorra hagin estat constants al llarg de la història.

En l'època que les fargues funcionaven a ple rendiment, la vall va rebre mà d'obra procedent de França que se sumava a la mà d'obra local en els treballs metal·lúrgics. La vall també era receptora de mà d'obra andorrana, que treballava en les feines agrícoles durant els mesos d'estiu. Al seu torn, la població local es desplaçava cap a França per tal de treballar a la verema durant els mesos de tardor.

Aquest anar i venir portava associat el trànsit de productes, tant per al consum domèstic com per al comerç, legal o clandestí. El comerç clandestí o contraban adquirirà una gran dimensió durant els anys 40 donada la carestia econòmica del país, immers en la postguerra, i la puixança de la llana com a bé estratègic importantíssim dins el context de la Segona Guerra Mundial.

Durant els anys de la Guerra Civil i la Segona Guerra Mundial, la frontera serà ben present. D'una banda, com a via de sortida per a l'exili de població civil i militar. De l'altra, com a via d'entrada per a les accions guerrilleres dels maquis.

El municipi d'Alins no va patir combats durant la Guerra Civil. La llunyania del front va estalviar a la seva població haver de patir les conseqüències més destructives de la contesa. Malgrat això, el contacte amb la realitat de la guerra es visqué amb la presència d'unitats republicanes a la zona i en la necessitat d'acollir població evacuada de Tirvia i de Ribera de Cardós.

L'estiu de 1944, a les acaballes de la Segona Guerra Mundial, grups de maquis travessaren la frontera i s'introduïren clandestinament en el territori pallarès per tal de fer tasques de reconeixement. El 19 d'octubre, els maquis iniciaren un combat contra els guàrdies civils i els soldats que estaven a Alins. En l'intercanvi de trets moriren 10 persones. A Tor també es va viure un atac dels maquis en el que resultaren morts 2 guerrillers. L'octubre de 1944, amb els atacs dels maquis, el municipi d'Alins va viure una de les darreres batalles de la Segona Guerra Mundial. Aquest fou el darrer contacte que el territori tingué amb la guerra, l'últim i l'únic en el qual el municipi va ser escenari de combats.

El text i el mapa que us presentem són un recull dels principals indrets de memòria que marquen el caràcter fronterer d'aquest municipi.

ESPAIS DE MEMÒRIA

La frontera, el comerç i les relacions laborals

1. Les fargues

«Aquests treballadors que hi havia allà [a la farga de Santa Maria] la majoria eren francesos i cada mes, o cada no se quant, pel port de Boet anaven a França a proveir per passar un altre mes»

Mall

Des del segle XVII fins al XIX, l'activitat econòmica de la vall Ferrera va estar encapçalada per una important indústria metal·lúrgica. En l'extracció del ferro de les mines de la vall hi treballava bona part de la població local i era també un focus d'atracció per a treballadors procedents d'altres indrets, especialment de França.

Actualment, la gent de la vall recorda històries de les fargues que havien sentit explicar als pares i als padrins que havien nascut a mitjans del segle XIX. Aquesta generació ja no hi va treballar però va transmetre els records de quan eren infants i la indústria metal·lúrgica encara funcionava malgrat s'estaven vivint els darrers anys de la seva existència: es van convertir en els darrers testimonis de l'època de les fargues.

2. El mercat de França

«Aquí a Àreu, a Boet, allà on fa el salt d'aigua, a mà esquerra, allà hi ha un pla que en diuen el Mercat de França. Allà veniven els francesos amb les seues mercaderies i els d'aquí amb les seues i allí feven intercanvi»

El pla de Boet

De les relacions, especialment comercials, que s'establien entre la gent d'ambdues bandes de la frontera (catalana i francesa), en resta, en el record de la gent de la vall, un mercat d'intercanvi de productes. Aquest mercat es desenvolupava en un planell, al Pla de Boet, anomenat el Mercat de França, on es reunien la gent de la vall Ferrera i la gent de les poblacions properes del vessant francès. Desconeixem la periodicitat d'aquest mercat i la seva cronologia.

3. Migracions econòmiques

«A l'estiu veniven els andorrans a segar l'herba aquí al país, a les cases que teniven una mica de feina i economia per poder-s'ho pagar»

La proximitat de les fronteres francesa i andorrana facilitava l'intercanvi i el comerç de productes i eixamplava el territori on cercar treball. Les relacions laborals de la població de la vall no es desenvolupaven només dins del territori local sinó que anaven més enllà del límit administratiu de la frontera. El calendari agrícola local permetia a alguns homes passar els hiverns treballant a França i en arribar l'estiu es retornava per treballar en les feines del camp. A finals de setembre i primers d'octubre, grups de la vall Ferrera formats per homes i dones, travessaven la frontera per anar a treballar com a temporers a la verema francesa.

La vall també era receptora de treballadors temporers procedents d'Andorra, especialment a l'estiu, quan es feia necessària la presència de gent per les feines de la sega.

4. El camí d'Alins a Norís i Tor

«El bisbe va anar a visitar el poble de Tor, devia ser el bisbe de la Seu i volia conèixer aquestos pobles»

L'antic camí que comunicava Alins amb Norís i Tor és un bon recorregut per arribar a aquestos pobles, on també trobem espais de memòria, i entendre el caràcter fronterer de la vall Ferrera. El pas de l'Escala Cauba, sobre Norís, és el punt més vertiginós del trajecte. La gent de la vall evoca en aquest camí una anècdota que Jacint Verdaguer va recollir a finals del segle XIX en el seu llibre *Excursions i viatges*. A finals del segle XVIII, el bisbe de la Seu, Josep de Boltas, anava en visita pastoral des d'Òs de Civís fins a la vall Ferrera. En passar per l'Escala Cauba muntat dalt de la bèstia que li servia de transport, devia experimentar un veritable atac de vertigen que el portà a prometre's el següent: «Si puedo salir de aquí, no quiero más osos ni toros», fent referència a Ós de Civís i Tor.

Vista des de l'inici del camí d'Alins a Norís

Un dels punts més vertiginosos del camí d'Alins a Tor

El camí, tan freqüentat abans, deixarà d'utilitzar-se amb la construcció de la carretera, les obres de la qual s'iniciaren els anys 40.

La Guerra Civil

5. La revolució

«Va ser al 36, al mes d'agost, ho van cremar tot aquí al darrere, tots els altars hi van cremar»

Els dos primers anys de la Guerra Civil, la població del Pallars Sobirà els va viure allunyada del front de guerra, la qual cosa va significar que del juliol de 1936 a l'abril de 1938, el territori no va patir combats ni bombardejos. Tot i així, es prengué contacte amb el conflicte a través de diferents situacions. El fet que el Pallars Sobirà estigués a prop de la frontera, afavorí el trànsit de persones, especialment de religiosos i gent de dreta que fugien de la violència revolucionària que havia esclatat a les ciutats. A la zona també arribaren escamots de milicians de diferents tendències polítiques. Alguns d'aquests grups armats van arribar als pobles de vall Ferrera pels volts d'agost de 1936; van fer mítings en favor de la revolució i causaren la destrucció de les imatges de les esglésies, que van ser cremades en prats propers.

6. Un avió s'estavella a la muntanya de Gerri

Alins i les muntanyes de Monteixo, Pic de Norís i Gerri al fons

El dia 29 de maig de 1937, un avió republicà que sobrevolava el terme dels pobles de Tor i Norís va estavellar-se per causes desconegudes a l'indret anomenat la Garganta a la muntanya de Gerri. El cadàver del pilot de l'avió va ser localitzat dues setmanes després i va ser enterrat al mateix indret on fou trobat.

7. El front de guerra arriba al Pallars

«A casa Gallart, allà teniven l'hospital (...). Havien fet l'estructura només, les parets i les plantes aquelles penso que ho van fer els mateixos militars»

Vessant francès del port de Boet

Casa Gallart a Alins

El dia 15 d'abril de 1938, les tropes de Franco controlaven bona part del Pallars Sobirà, des del Baix Pallars fins a la vall d'Àneu. Les valls de Cardós i Ferrera quedaren sota control republicà. Entre els dies 2 i 15 d'abril es va produir un gran exili de població cap a França. Més de 700 persones fugiren pels ports pallaresos, majoritàriament pels ports de Salau i Marterat. Entre aquesta gent hi havia població civil que fugia de la caiguda del front d'Aragó, gent de la comarca i soldats republicans en retirada.

Passant pel port de Boet, l'abril de 1938, la documentació francesa identifica 12 persones. Els primers que passaren ho feren l'11 d'abril. Eren tres milicians pallaresos, originaris dels pobles d'Escós i de Tírvia, que pertanyien a la 141 Brigada Mixta de l'exèrcit republicà. En arribar a França, tots tres van ser repatriats cap a zona republicana. Els dies 12 i 19 d'abril, travessaren la frontera set brigadistes internacionals polonesos i dos homes de nacionalitat argentina. A partir del maig i fins a finals de 1938, són 10 les persones que passen cap a França pel port de Boet: hi havia població civil pallaresa i milicians republicans que intentaven desertar.

Amb l'establiment del front prop de Llavorsí, el municipi d'Alins quedà en la zona controlada per l'exèrcit republicà i allunyat dels combats. Durant aquest temps s'acollí gent evacuada de Tírvia i de Ribera de Cardós, indrets que sí que es van veure afectats per les lluites, donada la proximitat del front.

A Alins, els soldats republicans presents a la població van habilitar l'església com a magatzem. Es va habilitar també un hospital d'urgència en una casa que estava en construcció (casa Gallart) i que els soldats republicans van requisar als seus propietaris.

Els republicans es subministraven de queviures i armament per la Seu d'Urgell, que estava sota control republicà. Per poder fer aquests proveïments, es requisaven els animals utilitzats per al treball agrícola i sovint s'obligava als seus propietaris a acompanyar els soldats en els transports.

8. El camí del "subministre"

«Pel bosc de Virós hi havie un camí que nosaltres, ja érom grans que encara en dívom, encara ho diem ara, el camí del subministre, hi veniven amb els animals des de la Seu i portaven lo menjar»

Per facilitar el subministrament d'aliments, armes, medicines, etc. i per facilitar el pas de la tropa, entre el juny i el juliol de 1938, l'exèrcit republicà va construir un camí que els va permetre connectar la Seu d'Urgell amb la Coma de Burg i la vall Ferrera.

El camí baixava pel bosc de Virós i arribava a prop d'Ainet de Besan. Allí, l'església s'havia convertit en magatzem d'intendència i estava plena de menjar: arròs, oli, llaunes, carn russa i altres aliments en conserva es dipositaven allí per fer front a les necessitats de la tropa. La població civil també tenia accés a aquests aliments.

9. La vida quotidiana en temps de guerra

«Feven lo contrabando, no feven re més, se venien lo contrabando als soldats, fumaven tabaco de contrabando»

Les poblacions del municipi d'Alins van conviure amb les diferents unitats de l'exèrcit republicà que es van instal·lar a la zona. Els comandaments i el personal sanitari s'acostumava a allotjar en cases, la resta de la tropa es distribuïa normalment en pallers.

A Ainet de Besan el comandament va estar allotjat a casa Pixó, allí hi dormien i també hi menjaven, un cuiner els preparava els àpats. El menjar dels soldats es preparava a l'edifici de l'escola. L'organització del dia a dia de la tropa va fer necessària la instal·lació d'unes oficines a casa Manaut, també es van condicionar diversos indrets per tal que els sanitaris atenguessin els diferents malalts. La infermeria es va emplaçar a casa Perot.

La guerra, a més de l'arribada de les tropes, va provocar altres moviments de població; així, el poble d'Ainet es va convertir en receptor de població evacuada procedent de Tírvia. Van ser diverses les famílies que foren acollides en cases i bordes d'Ainet. Però també hi va haver habitants d'Ainet que buscaren refugi a Andorra per tal d'evitar haver d'anar a la guerra. Alguns d'ells retornaven sovint a la població per tal de portar contraban. Entre els productes que portaven hi havia el tabac que venien als soldats republicans que es trobaven a la zona.

10. El control de la població durant el temps de guerra

«I tot això cap allà, estava ple de controls dels soldats. Se van fer unes barraquetes ells mateixos, per estar-se allí»

Norís

Durant el temps que el front va estar establert al Pallars, l'exèrcit republicà emplaçat a Norís va establir el seu quarter a casa Martí. La casa estava buida perquè la família que l'ocupava havia marxat a França abans de la guerra. A casa Martí només hi dormien, la cuina l'havien situat a la plaça on s'havia improvisat un petit cobert. Les tasques que realitzaven els soldats eren de vigilància i control. Al llarg del camí que porta fins a Alins, s'hi van construir un seguit de petites cabanes fetes amb les pedres que es trobaven pels voltants. Aquestes fràgils construccions els servien per protegir-se de la intempèrie i de les males condicions meteorològiques durant les hores de guàrdia. Per transitar per aquest camí, la població local havia de disposar d'un salconduit o passi que podia ser demanat en qualsevol d'aquests punts de control.

11. Les construccions republicanes de lo Farro i Niarte

«I a dalt al bosc hi ha xavoles que estaven fetes amb pedra i fusta (...) es veu unes cabanes més grans i n'hi ha de petites per allí al voltant»

Des del mirador de lo Farro, al bosc de Virós, es pot veure la població de Tírvia, que fou fortament bombardejada per l'exèrcit rebel, i el coll de la Bana, on hi havia unes posicions franquistes. L'indret de lo Farro fou un dels punts on es situaren els republicans i des d'on podien controlar un ampli territori. Allí hi van fer unes construccions que els serviren de refugi. A Niarte també hi trobem un seguit de construccions republicanes; des d'allí, es pot veure la vall de Cardós i les posicions rebels de la Bana i el Cuco.

12. Batalló Pirinenc

Refugi de Vallferrera

Port de Boet

A finals de maig de 1938, arribava a les Pedres d'Auló el Batalló de Muntanya Pirinenc. El Batalló tenia el seu origen a finals de 1936, quan va formar-se el Regiment Pirinenc número 1, l'única unitat militar creada per la Generalitat i que, al llarg de la guerra, es va anar reestructurant.

A mitjans de juny, el Batalló va ser rellevat de les seves posicions a les Pedres d'Auló i fou enviat a la vall Ferrera. Primer van situar-se a Ainet de Besan i a finals d'agost van rebre l'ordre de traslladar-se a Àreu, on van fer tasques de condicionament del camí que, passant pel coll de Tudela, anava fins a Tavascan. Per tal de disposar de provisions per a l'hivern, els soldats del Batalló anaven a Alins i transportaven fins a Àreu aliments i armament que altres unitats militars havien portat amb animals, des de la Seu d'Urgell.

El gener de 1939, el Batalló va rebre l'ordre de preparar la retirada cap a França de totes les unitats republicanes presents a la vall Ferrera, així com dels civils que decidissin marxar. Prenent com a base el refugi de la vall Ferrera, van preparar el camí fins el port de Boet, fent escales amb la neu que, un cop gelades, es convertiren en una estructura sòlida que facilitava l'ascens.

El 12 de febrer de 1939 les darreres unitats del Batalló que encara romanien a la vall emprengueren la retirada. Marxant des d'Àreu arribaren a Tavascan i passaren a França pel Port de Colatx.

13. El final de la guerra

«Era l'hospital. Quan hi havia soldats ferits o malalts els portaven allí, els cuidaven i al marxar se'n van quedar uns quants (...). Sí, sí, en van afusellar, no se quants n'hi va quedar, set o vuit»

Prat de la Salanqueta

Entre finals de gener i mitjans de febrer de 1939, l'exèrcit republicà es retirà cap a França i Andorra mentre l'exèrcit de Franco avançà cap a la vall Ferrera. Amb els soldats també marxaren alguns civils. A Alins, un grup d'uns 7 o 8 soldats republicans van romandre a la població. Es tractava d'un grup de ferits i malalts als quals els va ser impossible fugir amb les seves unitats. Així doncs van esperar l'arribada de les tropes franquistes a l'edifici que havia estat habilitat com a hospital (casa Gallart). El comandant de les tropes franquistes va ordenar que tots ells fossin afusellats al prat de la Salanqueta, on també foren enterrats.

Postguerra

14. Els perills de la guerra després de la guerra

«Anant per la carretera de Tor, en uns camps que hi ha allà, a Armís, allí es veu que hi teniven com un polvorí»

Armís, a la carretera entre Alins i Tor

Els soldats republicans en retirada van marxar del territori deixant-hi abandonat molt material de guerra que no es van poder endur amb ells. En l'indret anomenat Armís, prop d'Alins, hi van romandre, durant molts anys, bombes abandonades a l'abast de tothom, que van provocar algun ensurt en ser manipulades per algun infant.

15. El racionament

“Aquí a Alins repartien el racionament després de la guerra. Portaven el diumenge uns calderots d'oli i no se que més i la gent amb les botelles a buscar-ho amb una cartilla”

Una de les coses que caracteritzà l'economia de postguerra fou el racionament, una mesura que s'aplicava a determinats productes bàsics, com el pa, el sucre, l'oli d'oliva, el tabac o els combustibles i que restringia la quantitat que de cadascun d'aquests productes es podia comprar. Cada persona tenia assignada una ració de cada producte i molt sovint resultava insuficient, això va fer que aparegués un mercat negre que es nodria del contraban i l'estraperlo. Alins era la població que proveïa a tota la vall Ferrera d'aquests productes racionats. Els diumenges, Alins s'omplia de gent dels pobles propers que hi acudien amb les cartilles de racionament per tal de poder adquirir el que necessitaven.

16. El contraban

«Treballàvem en uns boscos al costat d'Ainet de Besan, i nosaltres, treballant allí veïem que passaven els contrabandistes, passaven pel bosc i anaven cap a Andorra»

A les zones frontereres, la presència de punts duaners ha intentat regular les importacions i exportacions de productes entre els països. La introducció de mercaderies procedents del contraban intenta eludir aquesta regulació que obliga al pagament de drets d'entrada.

Durant la Segona Guerra Mundial, la llana esdevingué un producte estratègic. Les nacions europees necessitaren matèria primera per confeccionar mantes i teixits. El Pallars Sobirà es convertí en proveïdor d'aquest producte que s'introduïa clandestinament cap a Andorra.

Molts pallaresos sobrevivien, durant aquells anys 40, fent feines dures als boscos i a les carreteres. El contraban es va convertir en una manera de donar un respir a les precàries economies domèstiques de la postguerra. Carregats amb prop de 40 quilos de llana a l'esquena, els contrabandistes es dirigien cap a Andorra evitant els camins. Els contrabandistes passaven a través dels boscos d'Araós, d'Ainet, d'Alins per anar a trobar els ports de muntanya que els portarien fins a la Massana o Sant Julià. Un cop a Andorra, la llana es venia a 30 pessetes el quilo. Amb els diners de la venda, acostumaven a comprar tabac en alguna de les fàbriques que hi havia a Sant Julià, que era venut al detall en retornar al Pallars.

La Segona Guerra Mundial

17. Pallaresos en un nou conflicte bèl·lic

Durant i després de la Guerra Civil, moltes famílies pallareses van exiliar-se a França. L'inici de la Segona Guerra Mundial, l'1 de setembre de 1939 els abocà, una altra vegada, a patir els efectes d'un nou conflicte bèl·lic.

Els pallaresos exiliats a França es veieren immersos en una nova guerra que portà a alguns joves a lluitar en els fronts europeus, enrolats a les files de la Legió Estrangera francesa. En les organitzacions clandestines de resistència contra la invasió nazi, hi trobem la participació de població pallaresa.

La vida a França durant la Segona Guerra Mundial va ser molt difícil per a la població civil que havia de fer grans esforços per poder subsistir. A les penúries pròpies de la guerra, es sumava la por a les deportacions a Alemanya. La imposició del Servei de Treball Obligatori (STO) va obligar a milers d'homes (francesos i d'altres nacionalitats) a haver d'anar a Alemanya a treballar en fàbriques productores de material bèl·lic. Les persones empresonades, acusades d'haver col·laborat amb la resistència, eren també deportades als camps de concentració nazis. Tres veïns del municipi d'Alins van patir deportació: una persona d'Ainet de Besant i una altra d'Alins van estar empresonats al camp de concentració de Buchenwald; foren alliberats el 1945. Una persona de Tor va morir a Mauthausen el 19 de gener de 1942.

18. Maquis: els combats d'Alins i de Tor

«Jo me'n recordo que vam començar a sentir pum, pum, pum, un tiroteig continu, continu (...) i la meua mare mos dive que mos poséssom així a les cantonades, als puestos que no nos vinguessen les tiros de cara»

Tor

La 15 Brigada dels maquis va sortir de la població d'Auzat i va entrar a la vall Ferrera pel port Vell i pel port de Boet. Un grup especial va anar cap a la població de Tor i la resta de la brigada es va dirigir cap a Alins.

El dijous 19 d'octubre de 1944, la gent d'Alins va despertar-se amb el soroll dels trets i els explosius que van disparar maquis i guàrdia civil en un combat que va durar hores. Alins fou ocupat pels maquis. Al dia següent però, l'exèrcit feia arribar un contingent de tropes que reiniciaria els combats fins aconseguir la retirada dels guerrillers que fugiren pel camí vell cap a Tor i d'altres en direcció al port de Boet. L'exèrcit va ocupar Alins el dia 21 d'octubre. Els combats d'Alins comportaren la mort de 10 persones (2 civils, 1 soldat, 5 maquis, 1 tinent de l'exèrcit i 1 guàrdia civil de frontera), així com diversos soldats i maquis ferits, aquest darrers foren fets presoners.

Tor va ser ocupat per un grup de maquis format per una trentena d'homes el 19 d'octubre. L'arribada dels maquis comportà un intercanvi de trets amb els guàrdies civils que hi havia a la població. Dos dels maquis moriren cremats a la quadra de casa Peirot on es refugiaren. Els maquis intensificaren el seu atac i calaren foc en una quadra de casa Palanca on creien que s'havien amagat els guàrdies civils. El foc va escampar-se per diverses quadres i cases del poble. Els guàrdies civils havien sortit del seu amagatall abans que s'iniciés el foc. Els maquis que ocuparen Tor van fugir cap a Andorra, tot unint-se a la retirada dels seus companys que havien ocupat Alins.

La fortificació de la frontera

19. Els búnquers de la Línia de Defensa dels Pirineus

«Allò ho van fer després dels maquis, perquè tenia por Franco que no tornessin a venir.

Feien fer uns búnquers amb ciment, hi treballaven soldats»

Alguns dels búnquers que poden veure's al voltant Norís i que formen part de la Línia P

Abans d'acabar la Guerra Civil, l'exèrcit rebel ja estudià la possibilitat de fortificar la frontera pirinenca. Amb la Segona Guerra Mundial, la Península Ibèrica podia esdevenir un enclavament estratègic susceptible d'ésser conquerit tant pels alemanys com pels aliats. En aquell moment, hi hagué les primeres construccions i el disseny d'un pla de fortificació de la frontera amb França: el que avui coneixem amb el nom de Línia de Defensa dels Pirineus. El projecte pretenia la construcció d'un seguit d'enclavaments al llarg del Pirineu, des d'Irún fins al Cap de Creus.

Les primeres obres d'aquest pla no van començar a construir-se fins a finals de 1944, després de la invasió dels maquis. Es preveia la construcció d'un seguit de grups de construccions, anomenats centres de resistència, formades per diferents búnquers de tipologia variada. Prop del poble de Norís es projectà el centre de resistència número 72 que havia de tenir més d'una trentena de búnquers, dels quals només se n'acabaren construint 6. Les obres es dugueren a terme entre 1947 i els primers anys de la dècada dels 50.

Cap d'aquestes construccions va ser utilitzada i les obres van aturar-se als anys 50 sense haver-se completat la totalitat dels enclavaments projectats. Malgrat l'aturada de les obres, l'exèrcit va continuar examinant l'estat de conservació dels búnquers fins el 1981, any en que es va realitzar l'última inspecció a Norís.

A prop d'Àreu es va projectar un altre centre de resistència, el número 73. En aquest cas, també foren més d'una trentena les construccions que el pla inicial preveia. Tanmateix, només se'n dugueren a terme 7.

INFORMACIÓ D'INTERÈS

Acomodació

Càmping Pica d'Estats, Àreu

Tel. 973 62 43 47

www.picadestats.com

Càmping Vall Ferrera, Alins

Tel. 973 62 44 08

Hostal-Restaurant Montaña, Alins

Tel. 973 62 44 11

www.spainmountains.com/hostalmontana

Hotel-Restaurant Saloria, Alins

Tel. 973 62 43 41

www.spainmountains.com/hsaloria

Hotel-Restaurant Vall Ferrera, Àreu

Tel. 973 62 43 43

www.hotelvallferrera.com

Pensió-Restaurant Casa Fusté, Ainet de Besan

Tel. 973 62 43 38

RCP Casa Besolí, Àreu

Tel. 973 62 44 15

www.casabesoli.es

RCP Casa Bortomico, Alins

Tel. 973 62 44 22

www.ruralsobira.com

RCP Casa Bueno, Àreu

Tel. 973 62 43 63

www.ruralsobira.com

RCP Casa Currona, Àreu

Tel. 973 62 44 17

www.ruralsobira.com

RCP Casa Gabatxó, Araós

Tel. 973 62 43 22

www.cangabatxo.com

RCP Casa Perejoanet, Àreu

Tel. 973 62 43 32

www.ruralsobira.com

RCP Casa Xicot, Alins

Tel. 973 62 43 48

www.casaxicot.com

Refugi de la Vall Ferrera, Àreu

Tel. 669 532 513

www.feec.org/Informacio%20Gral/Refugis/refugi.php?idRef=316

Refugi l'Esquirol, Ainet de Besan

Tel. 658 674 770

Serveis

Ajuntament d'Alins

Tel: 973 62 44 05

<http://alins.ddl.net>

Urgència mèdica

Llavorsí

Tel: 973 62 21 52

Sort

Tel: 973 62 01 64

Consultori d'Araós

Tel: 973 62 43 18

Consultori d'Ainet de Besan

Tel: 973 62 43 34

Consultori d'Alins

Tel: 973 62 43 85

Consultori d'Àreu

Tel: 973 62 43 62

Altres

Mossos d'Esquadra. Sort

Tel: 973 65 88 85

Bombers. Llavorsí

Tel: 973 62 20 01

Consell Comarcal del Pallars Sobirà.

Sort

Tel: 973 62 01 07

Serveis de taxis

Taxi Farré, Alins.

Tel. 609 357 926

Taxi Lladós, Alins.

Tel. 665 219 814

Museus

Museu de la Ciència. Serradora d'Àreu.

La Força d'Àreu.

Tel: 973 62 44 17/05

www.serradora-areu.org

Llegenda

Al mapa només s'han indicat els números corresponents textos que fan referència a algun fet o situació que ocorregué en una localització específica